МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 14 ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ З ОСНОВАМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Освітня програма: Психологія
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Спеціальність: С4 Психологія
Галузь знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Рівне – 2026

Робоча програма «Психологія розвитку з основами педагогічної психології» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ОП « Психологія »

спеціальність С4 Психологія,

галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини.

Розробник: Оксана МОРОЗ, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри психології. Протокол від «27» серпня 2026 р. № 1

Завідувач кафедри _____ Юлія МИХАЛЬЧУК

Гарант освітньо-професійної програми «Психологія»

_____ Оксана МОРОЗ

Схвалено навчально-методичною комісією педагогічного факультету. Протокол від «28» серпня 2026 р. № 1

Голова навчально-методичної комісії _____ Інна СОЙКО

© Оксана МОРОЗ, 2026

© ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», 2026

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Рівень вищої освіти, Галузь знань, спеціальність</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="14">Кількість кредитів ЄКТС – 4

Загальна кількість годин – 120</td><td rowspan="14">Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Галузь знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальність: С4 Психологія
ОП Психологія</td><td colspan="2">ОК 14</td></tr>
<tr><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>1-й курс</td><td>1-й курс</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>2-й</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>год. 36</td><td>год. 16</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>год. 20</td><td>год. 16</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>год. 64</td><td>год. 88</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:</td></tr>
<tr><td colspan="2">2-й семестр — іспит</td></tr>
</table>

Робоча програма навчальної дисципліни Психологія розвитку з основами педагогічної психології розроблена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою психологія.

Мета дисципліни — сформувати цілісне наукове розуміння закономірностей психічного розвитку людини впродовж життя та психологічних механізмів навчання, виховання і педагогічної взаємодії; розвинути вміння застосовувати ці знання для аналізу вікових і освітніх ситуацій з урахуванням індивідуальних, культурних та гендерно-вікових відмінностей.

Основні завдання дисципліни:

- засвоїти понятійний апарат психології розвитку та педагогічної психології;
- розглянути основні теорії, чинники, закономірності й періодизації психічного розвитку;
- охарактеризувати психологічні особливості провідної діяльності та новоутворень на основних етапах життя;
- проаналізувати психологічні закономірності навчання, виховання, педагогічної діяльності та взаємодії учасників освітнього процесу;
- навчитися добирати етичні, віковідповідні способи підтримки розвитку й навчання, не підмінюючи психологічний аналіз медичною діагностикою.

Під час лекційних та практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти, майбутні психологи, **набувають таких програмних компетентностей**: **ЗК (загальні компетентності), ФК (фахові компетентності).**

ЗК (Загальні компетентності)

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК9. Здатність працювати в команді.

ФК (Спеціальні компетентності)

- СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
- СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).
- СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.
- СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Програмні результати навчання

Після опанування дисципліни здобувачі мають продемонструвати результати навчання, визначені ОПП для ОК 14:

- ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ у контексті професійних завдань.
- ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
- ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
- ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб з іншими культуральними чи гендерно-віковими відмінностями.
- ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді під час вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

3. Програма навчальної дисципліни

Зміст лекційних і практичних занять та завдання для самостійної роботи

Тема 1. Психологія розвитку як галузь психологічної науки

Лекція. Предмет, завдання і категорії психології розвитку. Історія становлення галузі. Методи дослідження розвитку: спостереження, бесіда, експеримент, аналіз продуктів діяльності, лонгітюдний і поперечний підходи. Етичні принципи дослідження дітей і дорослих.

Практичне заняття. Побудувати карту понять дисципліни; у малих групах порівняти можливості та обмеження двох методів дослідження розвитку.

Самостійна робота. Опрацювати розділ підручника; скласти глосарій із 12 понять і коротко обґрунтувати етичні правила дослідження неповнолітніх.

Рекомендована література: 1; 2; 3.

Тема 2. Теорії, чинники та закономірності психічного розвитку

Лекція. Біологічні передумови й соціальне середовище. Навчання, діяльність, спілкування та активність суб'єкта як чинники розвитку. Співвідношення дозрівання і навчання. Основні зарубіжні та вітчизняні теорії розвитку. Соціальна ситуація розвитку, провідна діяльність, вікові новоутворення, кризи.

Практичне заняття. Проаналізувати навчальний кейс про різні темпи розвитку дітей; відокремити факти спостереження від інтерпретацій і запропонувати пояснення з позицій двох теорій.

Самостійна робота. Підготувати порівняльну таблицю трьох теорій розвитку за критеріями: рушійні сили, роль середовища, роль активності людини.

Рекомендована література: 1; 2; 6.

Тема 3. Психологія пренатального періоду, немовляти та раннього дитинства

Лекція. Психологічні аспекти пренатального розвитку. Немовлячий вік: соціальна ситуація розвитку, спілкування з дорослим, сенсомоторний розвиток і прихильність. Раннє дитинство: предметна діяльність, становлення мовлення, самостійності та самосвідомості. Вікові кризи й роль дорослого.

Практичне заняття. За описом спостереження визначити вікові прояви та сформулювати підтримувальні рекомендації для батьків без діагностичних висновків.

Самостійна робота. Створити пам'ятку для батьків «Підтримка автономії дитини раннього віку» з посиланнями на наукові джерела.

Рекомендована література: 1; 2; 3; 6.

Тема 4. Психологічний розвиток дитини дошкільного віку

Лекція. Соціальна ситуація розвитку та сюжетно-рольова гра як провідна діяльність. Розвиток пізнавальних процесів, уяви, мовлення, емоційно-вольової сфери й самосвідомості. Психологічна готовність до шкільного навчання: компоненти та способи вивчення. Індивідуальні відмінності й підтримувальне середовище.

Практичне заняття. Розібрати кейс про адаптацію дошкільника до нових вимог; скласти план бесіди з батьками з дотриманням професійної етики.

Самостійна робота. Підготувати короткий огляд вікових ознак психологічної готовності до школи та меж їх інтерпретації.

Рекомендована література: 1; 2; 3; 5.

Тема 5. Психологія розвитку молодшого школяра

Лекція. Соціальна ситуація розвитку й навчальна діяльність. Розвиток довільності, мислення, пам'яті, уваги, самооцінки та мотивації. Адаптація до школи, взаємини з учителем і ровесниками. Індивідуалізація навчання та психологічна підтримка учнів.

Практичне заняття. У групах проаналізувати ситуацію шкільної неуспішності; запропонувати кілька гіпотез і план взаємодії психолога з учителем та родиною.

Самостійна робота. Скласти схему психологічних чинників адаптації першокласника до навчання та рекомендації для дорослих.

Рекомендована література: 1; 2; 4; 5.

Змістовий модуль 2. Розвиток у підлітковому, юнацькому та дорослому віці. Основи педагогічної психології

Тема 6. Психологічний розвиток у підлітковому віці

Лекція. Соціальна ситуація та провідна діяльність підлітка. Пубертатні зміни й психологічні аспекти дорослішання. Самосвідомість, ідентичність, автономія, емоційна сфера та спілкування з ровесниками. Кризи й конфлікти підліткового віку. Підтримка без стигматизації.

Практичне заняття. Рольовий аналіз ситуації непорозуміння між підлітком і дорослим; сформулювати відкриті запитання та коректний алгоритм підтримувальної розмови.

Самостійна робота. Проаналізувати наукову публікацію про одну з особливостей підліткового розвитку й підготувати резюме з оцінкою джерела.

Рекомендована література: 1; 2; 3; 6.

Тема 7. Юність, дорослість і пізня дорослість: життєвий шлях та розвиток

Лекція. Психологічні завдання юнацького віку: самовизначення, професійний вибір, близькі стосунки. Розвиток у дорослості: професійна діяльність, партнерство, батьківство, зміни життєвих ролей. Пізня дорослість: адаптація до вікових змін, ресурси й підтримка. Неперервність розвитку та індивідуальні траєкторії.

Практичне заняття. Порівняти два життєві кейси людей одного віку; пояснити роль життєвого досвіду, соціального контексту та особистої активності.

Самостійна робота. Підготувати короткий огляд сучасного джерела про розвиток у дорослості; визначити, які стереотипи про вік спростовує матеріал.

Рекомендована література: 1; 2; 3; 6.

Тема 8. Предмет і методи педагогічної психології. Психологія навчання

Лекція. Педагогічна психологія: предмет, завдання і структура. Психологічні теорії навчання. Засвоєння знань, формування умінь і навичок, розвиток мислення. Мотивація навчання та зворотний зв’язок. Психологічні умови ефективного навчання й урахування вікових можливостей.

Практичне заняття. Проаналізувати фрагмент навчального заняття: визначити типи мотивації, характер зворотного зв’язку та можливості активізації пізнавальної діяльності.

Самостійна робота. Розробити план мініфрагмента заняття з одним прийомом, що підтримує внутрішню мотивацію та рефлексію.

Рекомендована література: 1; 2; 4; 5.

Тема 9. Психологія виховання, розвитку особистості та освітнього середовища

Лекція. Психологічні механізми виховання й соціалізації в освіті. Цінності, саморегуляція, моральний розвиток, самовиховання. Вплив взаємин, клімату групи й безпеки освітнього середовища. Партнерство з родиною, інклюзивність і повага до індивідуальних відмінностей.

Практичне заняття. У групі створити карту ресурсів і бар'єрів освітнього середовища за запропонованим кейсом; презентувати реалістичні кроки його покращення.

Самостійна робота. Опрацювати нормативні та науково-методичні матеріали з психологічної безпеки освітнього середовища; підготувати коротке аналітичне повідомлення.

Рекомендована література: 1; 2; 4.

Тема 10. Психологія педагогічної діяльності та професійної взаємодії

Лекція. Психологічна структура педагогічної діяльності й професійно важливі якості педагога. Педагогічне спілкування, авторитет, стилі взаємодії та професійна рефлексія. Психологічна підтримка учасників освітнього процесу. Межі компетенції психолога, конфіденційність і професійна етика.

Практичне заняття. Змоделювати консультаційну бесіду психолога з учителем щодо освітньої ситуації; визначити межі конфіденційності та подальші кроки.

Самостійна робота. Підготувати індивідуальне навчально-дослідницьке завдання або рефлексивне есе «Як знання про розвиток змінюють взаємодію дорослого з дитиною».

Рекомендована література: 1; 2; 4; 5.

4. Структура навчальної дисципліни

1	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1 Психологія розвитку особистості в онтогенезі												
Тема 1. Психологія розвитку як галузь психологічної науки	12	4	2	0	—	6	12	2	2	0	—	8
Тема 2. Теорії, чинники та закономірності психічного розвитку	12	4	2	0	—	6	12	2	2	0	—	8
Тема 3. Психологія пренатального періоду, немовляти та раннього дитинства	12	4	2	0	—	6	12	2	2	0	—	8
Тема 4. Психологічний розвиток дитини дошкільного віку	12	4	2	0	—	6	12	2	2	0	—	8
Тема 5. Психологія розвитку молодшого школяра	12	4	2	0	—	6	12	2	2	0	—	8
Змістовий модуль 2 Розвиток у підлітковому, юнацькому та дорослому віці. Основи педагогічної психології												
Тема 6. Психологічний розвиток у підлітковому віці	12	4	2	0	—	6	12	2	2	0	—	8
Тема 7. Юність, дорослість і пізня дорослість: життєвий шлях та розвиток	12	4	2	0	—	6	12	1	1	0	—	10
Тема 8. Предмет і методи педагогічної психології. Психологія навчання	12	4	2	0	—	6	12	1	1	0	—	10
Тема 9. Психологія виховання, розвитку особистості та освітнього середовища	12	2	2	0	—	8	12	1	1	0	—	10

Тема 10. Психологія педагогічної діяльності та професійної взаємодії	12	2	2	0	—	8	12	1	1	0	—	10
Усього годин	**120**	**36**	**20**	**0**	**—**	**64**	120	16	16	0	—	88

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна/заочна форма)
1	Тема 1. Психологія розвитку як галузь психологічної науки	2 / 2
2	Тема 2. Теорії, чинники та закономірності психічного розвитку	2 / 2
3	Тема 3. Психологія пренатального періоду, немовляти та раннього дитинства	2 / 2
4	Тема 4. Психологічний розвиток дитини дошкільного віку	2 / 2
5	Тема 5. Психологія розвитку молодшого школяра	2 / 2
6	Тема 6. Психологічний розвиток у підлітковому віці	2 / 2
7	Тема 7. Юність, дорослість і пізня дорослість: життєвий шлях та розвиток	2 / 1
8	Тема 8. Предмет і методи педагогічної психології. Психологія навчання	2 / 1
9	Тема 9. Психологія виховання, розвитку особистості та освітнього середовища	2 / 1
10	Тема 10. Психологія педагогічної діяльності та професійної взаємодії	2 / 1
Усього		20 / 16

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна/заочна форма)
1	Тема 1. Психологія розвитку як галузь психологічної науки	6 / 8
2	Тема 2. Теорії, чинники та закономірності психічного розвитку	6 / 8
3	Тема 3. Психологія пренатального періоду, немовляти та раннього дитинства	6 / 8
4	Тема 4. Психологічний розвиток дитини дошкільного віку	6 / 8
5	Тема 5. Психологія розвитку молодшого школяра	6 / 8
6	Тема 6. Психологічний розвиток у підлітковому віці	6 / 8
7	Тема 7. Юність, дорослість і пізня дорослість: життєвий шлях та розвиток	6 / 10
8	Тема 8. Предмет і методи педагогічної психології. Психологія	6 / 10

	навчання	
9	Тема 9. Психологія виховання, розвитку особистості та освітнього середовища	8 / 10
10	Тема 10. Психологія педагогічної діяльності та професійної взаємодії	8 / 10
Усього		64 / 88

Завдання для опрацювання тем дисципліни

Назва теми	**Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань**	**Форми контролю**	**Література**	**Кількість балів**
Змістовий модуль 1. Психологія розвитку особистості в онтогенезі				
Тема 1. Психологія розвитку як галузь психологічної науки	Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовані джерела; виконати практичне завдання та подати результат самостійної роботи за темою.	Усне опитування; аналіз кейсу; перевірка практичного та самостійного завдання.	Основна (1–5); додаткова (1–3).	6
Тема 2. Теорії, чинники та закономірності психічного розвитку	Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовані джерела; виконати практичне завдання та подати результат самостійної роботи за темою.	Усне опитування; аналіз кейсу; перевірка практичного та самостійного завдання.	Основна (1–5); додаткова (1–3).	6
Тема 3. Психологія пренатального періоду, немовляти та раннього дитинства	Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовані джерела; виконати практичне завдання та подати результат самостійної роботи за темою.	Усне опитування; аналіз кейсу; перевірка практичного та самостійного завдання.	Основна (1–5); додаткова (1–3).	6
Тема 4. Психологічний розвиток дитини дошкільного віку	Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовані джерела; виконати практичне завдання та подати результат самостійної роботи за темою.	Усне опитування; аналіз кейсу; перевірка практичного та самостійного завдання.	Основна (1–5); додаткова (1–3).	6

Тема 5. Психологія розвитку молодшого школяра	Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовані джерела; виконати практичне завдання та подати результат самостійної роботи за темою.	Усне опитування; аналіз кейсу; перевірка практичного та самостійного завдання.	Основна (1–5); додаткова (1–3).	6
Змістовий модуль 2. Розвиток у підлітковому, юнацькому та дорослому віці. Основи педагогічної психології				
Тема 6. Психологічний розвиток у підлітковому віці	Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовані джерела; виконати практичне завдання та подати результат самостійної роботи за темою.	Усне опитування; аналіз кейсу; перевірка практичного та самостійного завдання.	Основна (1–5); додаткова (1–3).	6
Тема 7. Юність, дорослість і пізня дорослість: життєвий шлях та розвиток	Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовані джерела; виконати практичне завдання та подати результат самостійної роботи за темою.	Усне опитування; аналіз кейсу; перевірка практичного та самостійного завдання.	Основна (1–5); додаткова (1–3).	6
Тема 8. Предмет і методи педагогічної психології. Психологія навчання	Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовані джерела; виконати практичне завдання та подати результат самостійної роботи за темою.	Усне опитування; аналіз кейсу; перевірка практичного та самостійного завдання.	Основна (1–5); додаткова (1–3).	6
Тема 9. Психологія виховання, розвитку особистості та освітнього середовища	Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовані джерела; виконати практичне завдання та подати результат самостійної роботи за темою.	Усне опитування; аналіз кейсу; перевірка практичного та самостійного завдання.	Основна (1–5); додаткова (1–3).	6
Тема 10. Психологія педагогічної діяльності та професійної взаємодії	Опрацювати лекційний матеріал і рекомендовані джерела; виконати практичне завдання та подати результат самостійної роботи за темою.	Усне опитування; аналіз кейсу; перевірка практичного та самостійного завдання.	Основна (1–5); додаткова (1–3).	6

7. Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання

Індивідуальне завдання виконується в межах самостійної роботи й спрямоване на пошук, критичне опрацювання та застосування наукових знань про розвиток і навчання. Оберіть один віковий період або педагогічну проблему та підготуйте мініпроєкт «Психологічні умови підтримки розвитку».

Структура роботи: 1) обґрунтування теми й мети; 2) аналіз щонайменше трьох наукових джерел; 3) опис вікових закономірностей або психологічного механізму; 4) аналіз навчальної/життєвої ситуації без постановки діагнозу; 5) практичні рекомендації для дорослих; 6) список джерел. Результат представити у формі 5–7-хвилинної доповіді з короткою презентацією. Оцінювання враховує наукову коректність, якість джерел, аргументацію, етичність і ясність представлення.

8. Методи навчання і прийоми навчання

І. Організація, самоорганізація та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

- за джерелом передання і сприймання навчальної інформації: словесні (розповідь, бесіда, лекція, пояснення, інструктаж) і практичні (вправи, алгоритмізація, практична робота);
- за ступенем самостійності мислення студентів: репродуктивні і творчі методи;
- за логікою передання і сприймання навчальної інформації: індуктивні (узагальнення), дедуктивні(конкретизація), аналітичні, синтетичні – навчальний аналіз, синтез, установлення причинно-наслідкових зв’язків;
- за ступенем керівництва навчальною роботою студентів: самостійна робота студентів, робота з книгою.

ІІ. Стимулювання та мотивація навчально-пізнавальної діяльності

Дидактичні (ділові, ситуативно-рольові та ін.) ігри, навчальні дискусії, інтерактивні методи навчання

ІІІ. Контроль і самоконтроль, аналіз та оцінювання результатів навчання

Індивідуальне і фронтальне опитування, письмові контрольні роботи

9. Методи контролю

1. Поточне тестування.
2. Перевірка завдань самостійної роботи.
3. Перевірка індивідуальної роботи.
4. Поточний контроль.
5. Семестрова форма контролю.

10 Питання гарантованого рівня знань

1. Предмет, завдання, структура та місце психології розвитку в системі психологічних наук.
2. Основні категорії психології розвитку: розвиток, дозрівання, навчання, соціалізація.

3. Методи дослідження психічного розвитку: можливості, обмеження й вимоги до застосування.

4. Етичні принципи психологічного дослідження дітей і дорослих.

5. Основні етапи становлення психології розвитку як науки.

6. Порівняльна характеристика біогенетичного, соціокультурного та діяльнісного підходів до розвитку.

7. Роль спадковості, середовища, навчання й активності суб'єкта в психічному розвитку.

8. Поняття соціальної ситуації розвитку, провідної діяльності та вікових новоутворень.

9. Психологічний зміст вікових криз і принципи підтримки людини в періоди змін.

10. Основні підходи до періодизації психічного розвитку.

11. Психологічні аспекти пренатального розвитку та чинники раннього середовища.

12. Соціальна ситуація розвитку та провідна діяльність у немовлячому віці.

13. Розвиток спілкування й прихильності в ранньому дитинстві.

14. Психологічний зміст кризи раннього дитинства та становлення автономії.

15. Провідна діяльність і психологічні новоутворення дошкільного віку.

16. Розвиток пізнавальних процесів і мовлення в дошкільному віці.

17. Психологічна готовність дитини до школи: структура та коректні способи оцінювання.

18. Соціальна ситуація розвитку й навчальна діяльність молодшого школяра.

19. Розвиток довільності, мислення та саморегуляції в молодшому шкільному віці.

20. Мотивація навчання та адаптація дитини до школи.

21. Індивідуальні відмінності молодших школярів і психологічна підтримка в навчанні.

22. Соціальна ситуація розвитку й провідна діяльність у підлітковому віці.

23. Розвиток самосвідомості, ідентичності та автономії підлітка.

24. Спілкування з ровесниками та дорослими в підлітковому віці.

25. Психологічні особливості підліткових криз і конфліктів.

26. Психологічні завдання юнацького віку: самовизначення й професійний вибір.

27. Розвиток особистості та близьких стосунків у юності.

28. Психологічні аспекти розвитку в дорослості та життєві переходи.

29. Пізня дорослість: психологічні ресурси, зміни й умови підтримки.

30. Індивідуальні траєкторії розвитку та роль соціокультурного контексту.

31. Предмет, завдання та структура педагогічної психології.

32. Методи педагогічної психології та етичні межі їх застосування в освіті.

33. Основні психологічні теорії навчання.

34. Психологічні закономірності засвоєння знань і формування умінь.

35. Пізнавальна діяльність учня та психологічні умови її розвитку.

36. Мотивація навчання: види, чинники та способи підтримки.
37. Зворотний зв’язок, оцінювання й рефлексія в навчальній діяльності.
38. Психологічні умови індивідуалізації та доступності навчання.
39. Психологічні механізми виховання та соціалізації в освітньому процесі.
40. Моральний розвиток, цінності та самовиховання особистості.
41. Психологічний клімат і безпека освітнього середовища.
42. Партнерська взаємодія учасників освітнього процесу та роль родини.
43. Психологічні принципи інклюзивного освітнього середовища.
44. Структура та функції педагогічної діяльності.
45. Професійно важливі якості та професійна рефлексія педагога.
46. Педагогічне спілкування: стилі, бар’єри та способи конструктивної взаємодії.
47. Авторитет педагога та його психологічні засади.
48. Ролі практичного психолога й педагога у підтримці розвитку учня.
49. Професійна етика, конфіденційність і межі компетенції психолога в закладі освіти.
50. Аналіз вікової ситуації: від спостережуваних фактів до обґрунтованих гіпотез.
51. Психологічна підтримка під час адаптації до нового етапу навчання.
52. Врахування культуральних і гендерно-вікових відмінностей у взаємодії.
53. Командна взаємодія фахівців під час розв’язання освітніх завдань.
54. Пошук та критичне оцінювання джерел з психології розвитку й педагогічної психології.
55. Порівняння вікових закономірностей і індивідуальних відмінностей у розвитку.
56. Розроблення віковідповідних рекомендацій для педагогів і батьків.
57. Психологічне обґрунтування навчальної ситуації на основі теорій розвитку.
58. Профілактика стигматизації та недопущення необґрунтованих діагностичних висновків.
59. Роль гри, навчальної діяльності та спілкування в розвитку особистості.
60. Взаємозв’язок навчання й розвитку в різних психологічних підходах.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Підсумкова оцінка становить 100 балів: 60 балів за поточну роботу протягом семестру та 40 балів за іспит. Поточна робота оцінюється за десятьма темами — до 6 балів за кожну тему. У межах тематичного оцінювання враховуються практичне завдання, самостійна робота та короткий тест або усне опитування.

Поточне тестування, самостійна робота										**Іспит**	**Сума**
Змістовий модуль 1					**Змістовий модуль 2**					**Іспит**	**Сума**
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	40	100
6	**6**	**6**	**6**	**6**	**6**	**6**	**6**	**6**	**6**	**40**	**100**

Т1–Т10 — теми навчальної дисципліни. Для допуску до іспиту здобувач виконує передбачені програмою види поточного контролю. Порядок повторного складання визначається чинними нормативними документами університету.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	зараховано
74–81	C	добре	зараховано
64–73	D	задовільно	зараховано
60–63	E	задовільно	зараховано
35–59	FX	незадовільно, можливе повторне складання	не зараховано, можливе повторне складання
0–34	F	незадовільно, обов'язкове повторне вивчення дисципліни	не зараховано, обов'язкове повторне вивчення дисципліни

12. Методичне забезпечення

Навчальні посібники та підручники з психології розвитку й педагогічної психології; робоча програма; методичні матеріали до практичних занять; добірки наукових текстів і ситуаційних завдань; мультимедійні матеріали; електронний курс дисципліни.

13 Рекомендована література

Основна

1. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія: курс лекцій : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 128 с.

2. Новікова Ж. М. Педагогічна психологія : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2022. 148 с.

3. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія : навчальний посібник. 5-те вид., стер. Суми : Університетська книга, 2023. 352 с.

4. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Вікова психологія: навчальний посібник Київ : Центр учбової літератури, 2020. 376 с.

5. Скрипченко О. В., Долинська Л. В. та ін. Вікова та педагогічна психологія : навчальний посібник. 7-ме вид. Київ : Каравела, 2023. 400 с.

Додаткова

1. Поліщук В. В. Віковий кризовий розвиток людини: від народження до дорослості : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2020. 459 с.

2. Психологія (модуль «Вікова психологія») : навчально-методичний посібник / уклад. І. Остополець, О. Прокоф'єва. Мелітополь : МДПУ ім. Богдана Хмельницького, 2024. Електронне видання.

3. Токарева Н. М., Шамне А. В. Вікова та педагогічна психологія : навчальний посібник. Київ, 2017. 548 с. (для опрацювання базових концепцій і порівняння підходів).

14. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського - http://www.nbuv.gov.ua
2. Електронна бібліотека НПН України - http://lib.iitta.gov.ua
3. Актуальні проблеми психології -http://appsychology.org.ua/index.php/ua/dlia-avtoriv
4. Актуальні питання сучасної психології - http://library.sspu.sumy.ua/wpcontent/uploads/2018/04/Aktualny_pitannya_suc.psihologi
5. Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України-http://psychology-naes-ua.institute/
6. Українська бібліотека - http://ualib.com.ua/
7. Психологія-http://psyh.kiev.ua